

ZELDZAME CYPRAEIDAE IN NEDERLANDSE VERZAMELINGEN, III

Zeldzaamheden in de collectie van het Rijksmuseum
van Natuurlijke Historie in Leiden

door

Henk K. Mienis

In september 1974 werd gedurende een zeer kort bezoek aan het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie in Leiden van de gelegenheid gebruik gemaakt om de verzameling op de aanwezigheid van zeldzame kauries te onderzoeken. Als basis voor dit onderzoek werd hetzelfde criterium gehanteerd dat diende bij het reeds gepubliceerde onderzoek betreffende rariteiten in de collectie van het Zoölogisch Museum in Amsterdam (Mienis, 1975: 363). Dit hield in dat uitgekeken werd naar de aanwezigheid van de volgende soorten: Cypraea armeniaci; C. aurantium; C. barclayi; C. broderipi; C. fultoni; C. guttata; C. katsuae; C. langfordi; C. leucodon; C. marginata; C. martini; C. nivosa; C. porteri; C. rosselli; C. surinamensis; C. teramachii; C. teulerei en C. valentia. Bovendien werd nog gelet op zogenaamde niet erkende zeldzaamheden zoals deze omschreven werden in Mienis (1975: 365).

Van de 18 soorten bleken er 5 in het Rijksmuseum aanwezig te zijn.

Overzicht

Cypraea aurantium Gmelin, 1791

Drie exemplaren, respectievelijk van de Fiji-eilanden, "Nieuw Zeeland" en een onbekende vindplaats (zie verder Mienis, 1971: 1582).

Cypraea fultoni Sowerby, 1903

Een zeer fraai exemplaar met als vindplaats: "Zuid Afrika", ter hoogte van Pondoland, op een diepte van 30 vadem (zie verder Mienis, 1971: 1582).

Cypraea guttata Gmelin, 1791

Een exemplaar van de wel zeer twijfelachtige vindplaats "Rode Zee" (zie verder Mienis, 1971: 1583).

Cypraea surinamensis Perry, 1811

Drie exemplaren die voorzien zijn van de volgende vindplaats gegevens:

- a. West Indië, Ned. Antillen, Dr. F. Epp, dit exemplaar is beschadigd aan de dorsale zijde;
- b. Localiteit onbekend, Cabinet Dalen;
- c. West Indië, coll. J. Mulder.

Cypraea teulerei Cazenavette, 1846

Twee exemplaren die afkomstig zijn van:

- a. Indische Oceaan, 120 vadem, 25 mei 1968. Dit exemplaar werd geschonken door het Zee-Aquarium te Delfzijl. Het werd zo goed als zeker verzameld ergens langs de kust van Saoedi Arabië.
- b. Masirah Eiland, Muscat, Oman, leg. Ali. Het is een heel licht exemplaar dat afkomstig is uit de coll. Bosch en dat aan het museum geschonken werd door W. Old.

Als niet erkende zeldzaamheden mogen zeker vermeld worden:

Cypraea exusta Sowerby, 1832

Twee exemplaren uit een oude collectie. De vindplaats is helaas onbekend.

Cypraea vredenburgi (Schilder, 1927)

Een vijftiental exemplaren afkomstig van de volgende vindplaatsen: Nusa Kambangan; Teluk Palabuhanratu (=Wijnkoopsbaai) en Tjilatjap, allen aan de zuidkust van Java; en van Busak, Noord Celebes.

Het bezit van zo'n groot aantal exemplaren van Cypraea vredenburgi is opmerkelijk en zal niet door veel andere musea overtroffen worden.

Uit bovenstaand overzicht en dat betreffende het Zoölogisch Museum in Amsterdam (zie Mienis, 1975) blijkt wel dat de meeste zeldzaamheden reeds heel lang geleden verkregen werden. Een uitzondering hierop is Cypraea teulerei; beide musea hebben recentelijk diverse exemplaren van deze soort ontvangen. Zoals ik echter reeds eerder verteld heb, mag men deze soort eigenlijk niet meer tot de zeldzaamheden rekenen. Recente vondsten van Cypraea langfordi, C. martini, C. nivosa en C. teramachii hebben echter nog geen invloed uit kunnen oefenen op het rariteiten-bestand van beide musea. Meestal verdwijnen recentelijk gevonden exemplaren dan ook direct in particuliere handen of worden door meer commercieel ingerichte, vaak nieuwe musea verworven. Of dit zo zal blijven, moet de toekomst leren.

Mijn dank gaat uit naar Dr. H.E. Coomans (Amsterdam) en Dr. E. Gittenberger (Leiden) voor de getoonde gastvrijheid tijdens mijn bezoeken aan de verzamelingen die onder hun hoede staan.

LITERATUUR

Mienis, H., 1971. Zeldzame Cypraeidae in Nederlandse verzamelingen: een eerste poging tot inventarisatie. CB Ned. Malac. Ver., 140: 1581-1583.

Mienis, H.K. 1975. Zeldzame Cypraeidae in Nederlandse verzamelingen, II. Zeldzaamheden in de collectie van het Zoölogisch Museum in Amsterdam. CB Ned. Malac. Ver., 163: 363-365.